

Landvernd

**Greinargerð
með umsókn Giljaskóla
um Grænfána**

**Umhverfisnefnd Giljaskóla
30. apríl 2012**

Efnisyfirlit

1. Inngangur	2
2. Áætlun um aðgerðir og markmið	2
3. Mat á stöðu umhverfismála og þróun síðustu fjögur árin	3
Skólaárið 2008-2009	3
Skólaárið 2009-2010	3
Skólaárið 2010-2011	4
Skólaárið 2011-2012	4
4. Fræðsla og kynning	5
Giljarjóður og smíðakennsla	7
5. Samfélagsvitund	9
6. Umhverfisnefndin	9
7. Eftirlit og endurmat	10
8. Umhverfissáttmáli	10
9. Lokaorð	10
FYLGISKJÖL	11
Fylgiskjal 1	12
Fylgiskjal 2	16

1. Inngangur

Giljaskóli er í einu af yngri hverfum Akureyrar. Skólinn hóf starfsemi haustið 1995 í tveimur stofum leikskólans í hverfinu. Nemendur voru 44 þennan fyrsta vetur en þeim fjölgaði hratt eftir því sem fleiri hús risu í hverfinu. Haustið 1998 var starfssemi skólans flutt í fyrsta áfanga skólahúsnæðisins en ýmsar sérgreinar og íþróttir voru þó í nálægum skólum í nokkur ár til viðbótar. Í dag eru um 400

nemendur í skólanum, starfsmenn eru um 70 og öll kennsla nema sundkennsla fer fram í skólanum. Íþróttahúsið var tilbúið haustið 2010 og þar með lauk byggingu skólans. Þegar hverfið var í byggingu var mjög stutt ganga frá skólanum út í óbyggð svæði. Þetta nýttu kennarar sér óspart og berjaferðir og köngulóaleit voru fastur liður í skólastarfinu. Hverfið er vel skipulagt að því leyti til að stígar tengja það vel saman og hafa gönguferðir og útivist alltaf verið fastur hluti af skólastarfinu.

Skólaárið 2002-3 var farið að huga að umhverfismálum og tveir kennarar fóru í gegnum umhverfisgátlista Landverndar ásamt því að skipuleggja umhverfisdag fyrir skólann. Nokkur smáskref voru stigin og farið að búa starfsmannahópinn undir breytta hugsun og starfshætti. Næstu skólaár var sjónum beint að ýmsum smáverkefnum eins og endurnýtingu pappírs, flokkun, farið var í gegnum innkaup á hreinlætisvörum og ýmsar hliðar orkunotkunar skoðaðar (lýsing inni og úti, loftræsting o.fl.). Umhverfismræðan kom alltaf upp öðru hvoru og sitt sýndist hverjum þegar umræður hófust. Þægilegt getur til dæmis verið að henda öllu í sama rusladallinn og vonast til að einhver annar slökkvi á tölvunni sem þú ert að nota eða loki gluggunum þegar þú ert farinn. Stjórnendur skólans ákváðu vorið 2008 að vinna markvisst að umhverfismálum í öllu skólasamfélaginu og stefna að því að uppfylla skilyrði til að sækja um Grænánann. Engar háværar mótmælendaraddir heyrðust enda hafði umræðan undanfarin ár opnað augu allra fyrir mikilvægi þess að huga að umhverfinu og umræðan var einnig orðin meira áberandi í samfélaginu almennt.

2. Áætlun um aðgerðir og markmið

Nokkru áður en við hófum þátttöku í verkefni Landverndar höfðum þeir sem störfuðu að umhverfismálum í skólanum sett sér nokkur markmið til að vinna að. Markmiðin voru sjö talsins og eru talin upp hér að neðan. Eftir að farið var að vinna markvisst að því að vera umhverfisvænni skóli og flagga Grænánann var síðan bætt við einu markmiði og er það áttunda markmiðið.

Markmið nemenda og starfsfólks Giljaskóla er að:

1. flokka rusl
2. minnka orkunotkunn
3. kaupa umhverfisvæna vörur (hreinlætisvörur og ritföng)
4. minnka pappírnotkun og nýta ritföng og slíkt betur
5. nýta betur mat í mötuneyti, bæði hvað varðar innkaup og gera nemendur meðvitaða um sóun á mat
6. nýta umhverfi okkar meira í kennslu
7. nýta verðlaust efni í fönður og aðra vinnu
8. vinna að verkefnum tengdum neyslu og sóun og setja upp sýningu á því (markmið sett í jan 2012).

Í samantektinni sem er í næsta kafla má sjá hvenær við unnum að hvaða markmiði og teljum við að skólasamfélagið hafi með einum eða öðrum hætti náð öllum settum markmiðum.

3. Mat á stöðu umhverfismála og þróun síðustu fjögur árin

Skólaárið 2008-2009

Haustið 2008 voru tveir kennarar skipaðir „umhverfisráðherrar“ og var hlutverk þeirra að stýra umhverfismálum í skólanum, sem og samfélagslegum verkefnum, sem við höfum verið dugleg að taka þátt í (sjá nánar í kafla 6). Fyrsta verk „ráðherranna“ var að endurskipuleggja sormál skólans í samráði við húsvörð. Kassi fyrir hvítan pappír og fötur fyrir fernur voru settar í allar kennslustofur. Húsvörður tók síðan á móti pappír og fernum á föstudögum og gekk þetta mjög vel. Endurnýttur pappír var settur í prentara á kennararými og öllum pappír sem aðeins var notaður öðrum megin var haldið vel til haga og hafður aðgengilegur. Handþurrkur voru teknar úr kössum inni í kennslustofum og aðeins notaðar fjölnota tuskur þar. Einnig var farið að kaupa endurunnar handþurrkur til notkunar á salernum. Nemendur eru margir í mjólkuráskrift og í stað mjólkurferna fengum við „mjólkurbelju“ á hvern gang og margnota glös. Eins eru margir nemendur með eigin vatnsglös eða brúsa inni í kennslustofum.

Skólaárið 2009-2010

Umræða um flokkun á plasti hófst og flestir fóru að flokka plast í stofum sínum. Stór tunna var sett á gang fyrir framan hjá húsverði til að taka við plasti úr stofum. Gámum fyrir pappír og plast var komið fyrir á skólalóðinni, en þó ekki varanlegum, þar sem bygging íþróttahúss stóð yfir og svæðið umhverfis skólann í hálfgerðum ólestri. Komið var upp geymslu fyrir

föndurefni. Þar var safnað verðlausu efni sem til féll í skólanum og á heimilum starfsmanna, t.d. ýmsum ílátum, pappír, efnis- og garnafgöngum. Þetta efni var vel nýtt, sérstaklega af yngri árgöngum.

Farið var í róttækar aðgerðir til að spara rafmagn. Lýsing í skólanum er mikil og flest ljós með tveimur flúorperum í. Ákveðið var að hafa víða eina peru í hverju ljósi og fannst mörgum að birtan væri þægilegri eftir að þeim var fækkað. Heilbrigðiseftirlitið mældi lýsinguna og þurfti að bæta við perum eða jafnvel lömpum á stöku stað til að birta væri nægileg.

Vinasól

Þörf var á að minnka skrifstofukostnað og var ákveðið að hafa öll ritföng hjá ritara og skrá það sem hver og einn fékk. Þetta veitti mikið aðhald, sparnaðurinn var verulegur og fyrirkomulagið er enn með þessum hætti. Einnig voru innkaup endurskoðuð og umhverfisvæn vara keypt þegar því var við komið.

Á ýmsum viðburðum í skólanum svo sem bekkjarskemmtunum og kaffisölu í tengslum við árshátíð er notað leirtau í stað einota diska og bolla. Fengin er „djúsvél“ að láni í stað þess að vera með Svala og notuð margnota glös. Síðasta verk vorsins var að fá gefins litríka málningu og mála parísa á

Glaðir nemendur á hreinsunardegi vorið 2010

skólalóðina. Einnig var máluð stór sól, svo kölluð vinasól, en þangað geta yngstu krakkarnir farið ef þau vantar leikfélaga.

Skólaárið 2010-2011

Akureyrarbær tók upp nýtt sorphirðukerfi í upphafi árs 2011.

Við í umhverfisnefndinni tókum því fagnandi og nú hafði skólasamfélagið ekki val um hvort sorphirði væri flokkað eða ekki.

Flokkun var því tekin í gegn bæði á heimilum og skólanum á sama tíma. Nemendur og starfsmenn voru almennt fljótir að tileinka sér flokkunina. Við skólann er nú flokkunarstöð sem skólinn og leikskólinn deila. Þar er hægt er að losa sig við pappír, plast, lífrænan úrgang og óflokkað sorphirði. Áldósur/filmur og rafhlöður er farið með í næstu grenndarstöð eða beint í enduvinnsluna sem er ekki langt frá skólanum.

Stigið var það skref að sækja um að verða *Skóli á grænni grein* og var umsóknin send í lok apríl. Stofnuð var umhverfisnefnd og farið að huga að vinnu næsta skólaárs. Sjá fundargerðir umhverfisnefndar í fylgiskjali 1.

Flokkunarstöðin við Giljaskóla

Skólaárið 2011-2012

Margir smáir dallar rúmast vel við vaska í hverri stofu.

Haustið 2011 var skipt út rusladöllum í öllum stofum. Í hverri kennslustofu hjá 1.-7. bekk er nú aðeins niðursuðudós fyrir óflokkað sorphirði og dugir það vel. Svo eru þar dallar fyrir málma, plast, lífrænan úrgang og hvítan pappír. Nemendur sjá um að losa flokkaða úrganginn í þar til gerðar safntunnur. Nemendur unglíngastígs borða ekki nesti í kennslustofum og þar er

ílát fyrir pappír og óflokkaðan úrgang. Í matsal þar sem elstu nemendurnir borða nesti og á gangi við þeirra

stofur eru ílát fyrir plast, lífrænt, fernur, málma og óflokkaðan úrgang.

Haustið 2011 var ljósritunarvél á vinnurými endurnýjuð og ef hægt er að segja að ljósritunarvél sé umhverfisvæn þá er þessi það! Hún prentar báðum megin á blöðin nema beðið sé um

annað, er tengd öllum tölvum hússins og er því einnig prentari. Til að prenta út þarf að slá inn aðgangsorð og skrá sig inn og hefur það minnkað mikið þá bunka sem oft dældust útúr vélinni og enginn sótti. Þegar þessi fína vél kom var hætt að nota nokkrar prentara sem í voru dýr blekhylki. Litaprentari er eingöngu hjá ritara og er ekki tengdur inn á skólanetið, þurfa starfsmenn leyfi til að prenta út blöð í lit.

Í mötuneyti hefur borið á því að nemendur hendi mat. Átak hefur verið gert í því að draga úr þeirri soun og rætt við nemendur. Þá hafa skammtar verið minnkaðir en nemendur hvattir til að koma frekar oft og hefur ástandið batnað. Nemendaráð var með í ráðum til að finna leiðir til úrbóta. Krakkarnir gerðu plaköt sem hengd voru upp í mötuneytinu auk þess sem þeir fóru inn í alla bekkir og ræddu við nemendur um soun á mat.

Á heimasíðu skólans er kominn hnappur með merki grænfánans. Þar munu fundargerðir og annað verða vistað. Ákveðinn hefur verið tími í þessa vinnu á vordögum nú í júní.

(sjá kafla um verkefni unnin með og af nemendum í kafla 4, Fræðsla og kynning)

4. Fræðsla og kynning

Frá fyrstu árum skólstarfs í Giljaskóla hafa verið haldnir þemadagar. Þá er hefðbundið skólstarf lagt til hliðar í þrjá daga og nemendur vinna í aldursblönduðum hópum á fjölbreyttum verkstæðum/smiðjum. Síðastliðin tvö ár hefur á þemadögum verið lögð áhersla á útvíst og notkun nærumhverfis. Haustið 2010 var þema skólans *Hreyfing og hreysti* enda höfðum við þá nýlega tekið í notkun nýtt íþróttahús. Smiðjur sem þá stóðu nemendum til boða auk smiðja inni í íþróttahúsinu voru „Vinna og rannsóknir í Giljarjóðri“, „Hjólabetti, hjól og aðrir umhverfisvænir samgöngumátar“ og „Gönguferð/hvað leynist í náttúrunni utan Giljahverfis?“.

Haustið 2011 var unnið að þema sem kallað var *Vistvænt umhverfi*. Ein af röksemdunum fyrir vali á þemaefni að þessu sinni var að skólinn stefndi að því að verða Grænánaskóli árið 2012 og tók vinnan mið af því. Þrjár smiðjur einbeittu sér að því að endurnýta ýmsar umbúðir og afganga til að búa til skemmtilega muni s.s. blómapotta, pennastatíf, sokkabréður, myndaramma, ýmiss konar pappírsbrot, hekla, vefa og þrjóna úr t.d. litskrúðugum

Líkan af Samkomuhúsinu á Akureyri

plastpokum. Nemendur nýttu ýmsan efnivið til að endurskapa byggingar sem eru á Akureyri og þótti svo vel til takast að nokkrar þeirra verða á sýningu nú í maí í tilefni 150 ára afmælis Akureyrarbæjar.

Ein smiðja tók fyrir vatn og mikilvægi þess fyrir okkur öll sem á jörðinni búum sem og allt líf á jörðinni. Þar var horft á myndband, skoðaðar fræðibækur, ýmsar spurningar um vatnið settar fram og leitað svara við þeim.

Í smiðju í Giljarjóðri var umgengni um skóginn til umfjöllunar og spáð í hvað þarf að gera til þess að gera hann aðgengilegan og njóta hans án þess að honum sé spillt. Horft var á vistvæna og sjálfbæra nýtingu skógarins til heilsueflingar fyrir mannlífið. Þá var útbúinn fuglamatur fyrir veturinn, grillað brauð á grein, poppað í sigti yfir eldi, byggð brú, útbúnir göngustígar, reist skýli úr trjágreinum, stunginn upp kartöflugarður og fleira.

Stór þúfa vikor fyrir kartöflugarði

Grind fyrir skýli að rísa sem svo var klætt með greinum

Poppað yfir eldi

Fræ, hafragrjón, epli o.fl. steipt með tólg utan um köngul í plastdós. Þetta hafa fuglarnir borðað með bestu lyst í vetur.

Í mars 2012 unnu allir árgangar að verkefnum tengdumneyslu og sóun. Til að fá hugmyndir og kveikja áhuga starfsmanna og kennara fengum við fyrirlestur á starfsmannafundi frá Brynhildi Pétursdóttur sem starfar hjá Neytendasamtökunum. Hún gaf okkur ýmsar hugmyndir og benti okkur á greinar og tengla þar sem við gætum sótt okkur upplýsingar. Eftir það settust kennarar niður og skipulögðu verkefni í hverjum árgangi. Vinnu skyldi lokið fyrir páska og afraksturinn sýndur í vikunni eftir páska. Einnig var ákveðið að safna í heila viku öllu plasti sem til félli í skólanum í stóran sekk. Sekkurinn var hafður miðsvæðis í skólanum og var plastið sem til féll 17 kg. Vikuna eftir var kappkostað að minnka plastnotkun og vó sekkurinn þá 9 kg. Mörg skemmtileg og áhugaverð verkefni voru unnin í mánuðinum og sýningin sem sett var upp var á margan hátt fróðleg. Hér eru stuttar lýsingar á þeim verkefnum sem árgangarnir tóku sér fyrir hendur:

Sérdeildarnemendur settu niður fræ og lauka og fylgdust með þeim spíra og vaxa.

1. bekkur. Spjallað var um plast og endurvinnslu við börnin. Þau límdu plastpokabút á blað, skrifuðu t.d. úr hverju það er búið til eða hvort hægt er að endurvinna það. Einnig voru búnir til hausar og talblöð þar sem krakkarnir skrifuðu um nauðsyn þess að ganga vel um ásamt ýmsum upplýsingum um plast.

2. bekkur safnaði fernum í eina viku. Nemendur flokkuðu fernurnar eftir tegund, settu upp í súlurit og límdu á karton. Svo voru útbúnar spurningar og svör út frá súluritinu.

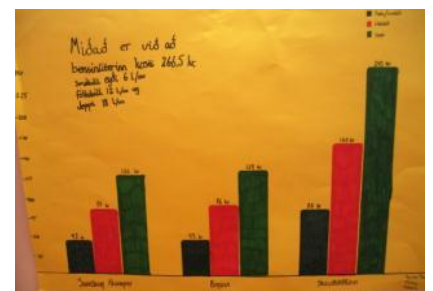
Í 3. bekk var unnið með safafernur og jógúrtdósir sem söfnuðust á einni viku. Unnið var súlurit þar sem reiknað var magn á mánuði og hins vegar á ári. Listi var gerður um það hvernig nesti væri hægt að koma með án þess skilja eftir umbúðir í skólanumi. Rætt var um flokkun og að vera meðvituð um að ganga vel um.

4. bekkur skoðaði og flokkaði umhverfismerkin. Einnig unnu nemendur verkefni í heimanámi um umhverfisvernd, hvað er umhverfisvernd og hvernig getum við gert betur?

5. bekkur vann með dýr sem eru í útrýmingarhættu vegna neyslu og yfirgangs manna. Þau skoðuðu bækur og leituðu á netinu að upplýsingum. Allir völdu sér eitt eða fleiri dýr, gerðu um það verkefni sem þau kynntu fyrir bekkjarfélögum. Þau unnu einnig í hópum og gerðu plaköt með myndum og upplýsingum um dýrin.

6. bekkur vann með plast og einota umbúðir. Þau voru „umhverfissóðar“ í eina viku og næstu viku á eftir var átak í að nota sem minnst af einota umbúðum og plastpokum og vera með nestisbox. Þau skráðu niður fjölda umbúða í hvorri viku fyrir sig og settu niðurstöður á plakat.

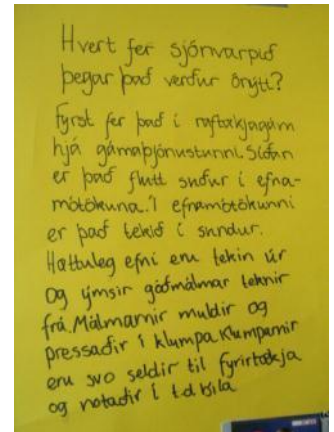
7. bekkur gerði athugun á hvað það kostar að skutlast í bíl, t.d. í sund og á æfingar. Kostnaður við „skutl“ til nokkurra staða úr Giljahverfi var fundinn út miðað við mismunandi stærðir á bílum (jeppi, meðalstór bíll, smábíll). Dæmi: bensínkostaður er 1.200 krónur við það að fara í sund á Belamörk á jeppa. Upplýsingarnar voru svo settar fram á tölfræðilegan hátt.

8. bekkur vann að gerð almennra spurninga um umhverfismál. Þær voru flokkaðar í ákveðna flokka sem voru svo settir upp í tölvuforritið jeopardy.com. Á sýningunni gátu gestir og gangandi spreytt sig á spurningaleiknum og þóttu sumum spurningarnar ansi snúnar! Leikinn má finna hér: <http://jeopardylabs.com/play/enter-title67942>

9. bekkur vann með heimilistæki eins og sjónvarpstæki, síma og tölvur. Þeir könnuðu framleiðslu, endingartíma, fjölda tækja á heimilum nemenda, endurvinnslu og urðun. Heimilda var leitað á veraldarvefnum auk þess sem haft var samband símleiðis við umhverfisstofnun og endurvinnslustöðvar. Þá voru nemendur duglegir að skiptast á skoðunum og deila eigin reynslu. Afrakstur vinnunnar var í formi veggspjalda.

10. bekkur flokkaði, skráði og verðlagði alla óskilamuni í andyri skólans. Nemendurnir vildu að vinna þeirra skilaði einhverju raunhæfu sem gæti nýst öðrum. Leitað var að raunverði óskilamunanna á netinu og í

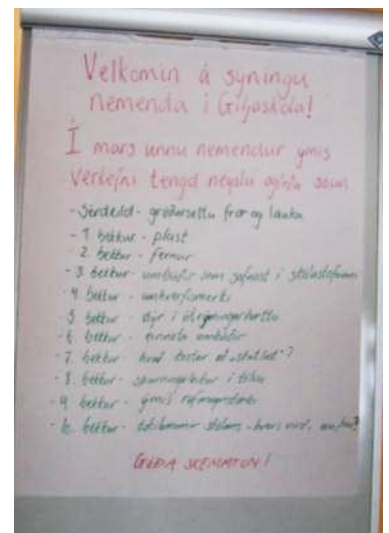

verslunum. Hver liður var reiknaður út svo sem hvers virði allar húfur voru, vettlingar o.s.frv. Að lokum fundu nemendur út heildarverð og þá kom í ljós að óskilamunirnir í Giljaskóla voru að andvirði 630.054 krónur. Sett var upp skilti þar sem athygli var vakin á þessu og einnig var foreldrum sendur póstur og þeim bent á þau verðmæti sem liggja í óskilamunum. Það kom nemendum verulega á óvart hvers virði þessir munir eru.

Að auki voru unnin verkefni með bókasafns- og heimilisfræðikennara sem snéru að umhverfismálum og sóun á mat.

Samhliða vinnu við umhverfisverkefnið efndi umhverfisnefndin til slagorðasamkeppni. Fjöldmörg slagorð voru send inn og má sjá bestu slagorðin sem fram komu í fylgiskjali 2.

Sýningin á verkum nemenda var svo opin foreldrum og öðrum í hverfinu dagana 10. - 13. apríl og var hún mjög fróðleg og fjölbreytt.

Giljarjóður og smíðakennsla

Haustið 2011 fékk Giljaskóli úthlutað svæði í skóglendi meðfram Glerá, neðan Hlíðarbrautar. Svæðið er í um 10 mínútna göngu frá skólanum og er mikið notað í smíðakennslu og sem útikennslusvæði skólans. Þar er búið að snyrta og grisja, gera göngustíga og reisa „indíánatjald“ og skýli. Tré sem brotna að vetri hafa verið notuð til að smíða girðingar í kring um svæðið. Haustið 2011 var stunginn upp kartöflugarður og er ætlunin að setja niður kartöflur þar vorið 2012. Á svæðinu er bráðabirgðaeldstæði en koma þarf upp

færanlegu eldstæði sem hægt er að flytja heim með sér svo síður skapist eldhætta þann tíma

sem skólastarf er ekki, eins og yfir sumartímann. Áætlað er að koma upp kössum til moltugerðar í tengslum við grænfánavinnu skólans.

Mikil áhersla er lögð á endurvinnslu og sjálfbærni og að plantað sé nýjum gróðri í stað þess sem þarf að taka. Nemendum er kennt að ganga um skóglendi, þeir rannsaka náttúruna og læra að njóta hennar. Í skóginum er stunduð útikennsla sem er tilbreyting við hefðbundið skólastarf. Samstarf nemenda og umhirða náttúrunnar ásamt heilbrigðri útivist og líkamlegri vinnu hefur þegar sýnt sig í að hafa jákvæð áhrif.

Haustið 2011 var byrjað var að nýta þau tré sem til féllu í rjóðrinu í smíðakennslu skólans. Skólinn fékk einnig stórt jólatré sem stóð á Ráðhústorgi til endurnýtingar. Nemendur voru líka duglegir að koma með jólatré að heiman. Úr þessum trjám er búið að vinna ýmsa muni. Þar má nefna bókahillur sem prýða ganga og kaffistofu skólans, bekki, borð og ýmsa minni hluti eins og skálar og brauðbretti

Bekkur og bókahilla unnin af nemendum

Kollur og bakkar unnin úr jólatrénu sem vinabær Akureyrar, Randers, gaf Akureyringum fyrir jólin

Nemendur við borð sem þeir smíðuðu

Unnið að stígagerð

5. Samfélagsvitund

Nemendur í Giljaskóla taka þátt í ýmsum samfélagslegum verkefnum þar sem markmiðið er að auka skilning nemenda á að við erum hluti af stórrri heild og að við getum gert margt til hjálpar öðrum og til að bæta umhverfið okkar. Síðastliðin fimm ár höfum við tekið þátt í Norræna skólahlaupinu í september og samþætt það söfnun fyrir tvö börn sem við styrkjum í gegnum ABC hjálparstarf.

Í byrjun maí er hreinsunardagur í skólanum þar sem allir nemendur taka þátt. Í upphafi voru hreinsunardagarnir tengdir því að skólalóðin var byggingarsvæði en þegar byggingin var tilbúin var ákveðið að halda áfram. Akureyrarbær lánar okkur þau verkfæri sem við þurfum og kemur síðan og tekur ruslið sem safnast.

Sú hefð hefur skapast að 4. bekkur fer að vori og plantar trjám sem við höfum fengið úthlutað í gegnum Yrkjusjóð. Ofan við hverfið eru melar og þar höfum við plantað birkitrjám með aðstoð garðyrkjumeistara Akureyrarbæjar. *Hjólað í vinnuna* og *Gengið í skólann* eru átök sem kennarar og nemendur hafa tekið þátt í. Vegalengdir eru ekki miklar á Akureyri og því ætti lítið að vera því til fyrirstöðu að nýta umhverfisvænan ferðamáta eins og að hjóla eða ganga. Nemendur allra bekkja lögðu saman

vegalengdina sem gengin/hjóluð var í skólann í tvær vikur og var hún skráð inn á Íslandskort. Eftir vikurnar tvær höfðu nemendur skólans gengið sem svaraði rúmlega tveimur hringjum kringum landið!

Haustið 2008 fór Giljaskóli á Akureyri af stað með tilraunaverkefni í grenndarkennslu hjá nemendum í 8.-10. bekk. Tilgangurinn með verkefninu var að auka áhuga og vitund nemenda á þeirra nánasta umhverfi í gegnum skemmtilegar og spennandi vettvangsferðir og rannsóknarleiðangra. Verkefnið hefur heldur betur undið upp á sig og höfundur þess og umsjónarmaður, Brynjar Karl Óttarsson, hlaut viðurkenningu skólanefndar Akureyrar vorið 2010. Sjá nánar á <http://grenndargral.is/>

6. Umhverfisnefndin

Skólaárin 2008-2011 var starfandi óformleg umhverfisnefnd í skólanum. Í henni voru tveir starfsmenn sem sáu um umhverfismál skólans, húsvörður, skólastjóri og starfsmaður í blönduðum störfum. Hlutverk þeirra var að huga að umhverfisvænni innkaupum á t.d. ræstivörum, pappír og ritföngum, finna leiðir í sparnaði á rafmagni og koma á skipulagi sörpmála, samhliða því sem skólinn og útsvæði hans voru fullbyggð/tilbúin. Kennarar í nefndinni sáu um að stjórna vinnuhópum kennara og umræðum um umhverfismál. Nemendaráð kom einnig að vinnu nefndarinnar og kom með ábendingar um það sem betur mætti fara t.d. í sambandi við umgengni og flokkunarleiðir sem hugnuðust nemendum. Eftir að skólinn varð „Skóli á grænni grein“ var skipuð umhverfisnefnd. Í henni sitja þrír kennarar, húsvörður, deildarstjóri, foreldri, ritari og tveir nemendur úr 2., 4., 6., 8. og 10. bekk. Nefndin hefur fundað fjórum sinnum í vetur og eru fundargerðir í fylgiskjali 1. Nemendur í nefndinni stóðu fyrir slagorðasamkeppni í mars. Þeir fóru og kynntu keppnina í sínum árgangi og næsta árgangi fyrir neðan. Mörg góð slagorð litu dagsins ljós og má sjá nokkur þeirra í fylgiskjali 2.

7. Eftirlit og endurmat

Starfsfólk skólans er meðvitað um gildi umhverfismála og fræðir nemendur um gildi þeirra í kennslu og daglegu starfi. Það er í höndum umhverfisnefndar að fylgjast með að unnið sé að settum markmiðum, þeim náð og ný sett. Umhverfisgátlistinn hefur verið fylltur út einu sinni ári síðastliðin fjögur ár og á hverju ári hafa fleiri krossar lent „réttu megin“!

Kennarahópurinn hefur í sameiningu valið verkefni sem allt skólasamfélagið hefur unnið að og slík verkefni hafa verið endurmetin í lok vinnunnar með samræðum og skýrsluskrifum. Áætlað er að meta stöðu umhverfismála í upphafi hvers skólaárs. Nefndin mun kynna sér ákvarðanir varðandi umhverfismál sem teknar hafa verið í sveitarfélaginu og gera áætlanir út frá þeim. Við munum gera okkar besta í að halda umhverfismálum á lofti og bæta úr því sem betur má fara.

8. Umhverfissáttmáli

Á dagskrá fundar í umhverfisnefnd þann 27. apríl var farið yfir þá vinnu sem unnin hefur verið í Giljaskóla á undanförunum árum og nemendur ræddu um hvað þeim væri minnisstæðast. Síðan komu nemendur með tillögur að því sem þeim finnst mikilvægt í umhverfismálum, allar hugmyndir voru skrifaðar á töflu og út frá þeim var síðan fyrsti umhverfissáttmáli Giljaskóla unninn.

Umhverfissáttmáli Giljaskóla:

Nemendur og starfsmenn Giljaskóla einsetja sér að:

- efla umhverfisvitund nemenda, starfsmanna og foreldra
- fara vel með takmarkaðar auðlindir jarðarinnar
- skila sem mestu til baka til jarðarinnar sem frá henni er komið
- sýna náttúru og manngerðu umhverfi virðingu með góðri umgengni
- ganga vel um skólahúsnæði, skólalóð og Giljarjóður
- hvetja til umhverfisvæns ferðamáta í skólasamfélaginu okkar
- fara vel með það sem við eigum og ekki kaupa eða keppast við að eignast það sem við höfum ekki þörf fyrir.

9. Lokaorð

Hér hefur verið stiklað á stóru í umhverfismálum Giljaskóla og ljóst er að ýmislegt hefur áunnist í þeim málum síðustu árin. Skrefin sjö sem stíga þarf til að hljóta Grænfánann hafa veitt okkur aðhald og leitt okkur áfram í þessari vinnu. Oft finnst okkur sem við séum ekki að gera „neitt sérstakt“ en við samantekt þessarar greinagerðar sjáum við að mörg smá skref hafa verið stigin og stundum hafa skrefin verið nokkuð stór. Það er gaman að vinna að umhverfismálum og við finnum fyrir auknum meðbyr og jákvæðum umræðum í samfélaginu öllu.

Akureyri 30. apríl 2012

F.h. umhverfisnefndar í Giljaskóla

Alda Bjök Sigurðardóttir

Bryndís Inda Stefánsdóttir

FYLGISKJÖL

Fylgiskjal 1

Fundargerðir

---

11. nóvember 2011

1. fundur umhverfisnefndar við Giljaskóla

Umhverfisnefnd og bókalaus dagur.

Mættir: Alda, Vala, Inda, Valla, Ingunn, nemendaráð skólans sem í eru tveir nemendur úr hverjum árgangi frá 6. – 10. bekkjar.

Umræðuefni á fundi: hvernig á að velja nemendur í umhverfisnefnd og bókalaus dagur.

Fyrst var rætt við nemendaráðið hvernig velja skyldi nemendur í umhverfisnefnd skólans og hefur það hlutverk að vinna að umhverfismálum skólans. Tekin var ákvörðun um að velja nemendur úr 2., 4., 6., 8. og 10. bekk, tvo úr hverjum árgangi.

Síðan var rætt um bókarlausan dag sem verður föstudaginn 24. nóvember. Hugmyndir sem nemendur komu með voru t.d. að nota engar uppskriftir í heimilisfræði, horfa á fræðslumyndir, læra í gegnum tölvur, nýta spil, hafa letidag og fara út.

Ekki var fleira rætt á þessum óformlega fundi umhverfisnefndar og er stefnt að því að funda fljótlega með allri nefndinni, eða þegar nemendur hafa verið valdið í nefndina.

Ritari Inda

5. mars 2012

2. fundur umhverfisnefndar við Giljaskóla

Umhverfið, ég og skólinn!

Mættir: Alda, Vala, Inda, Valla, Ingunn, Sigrún Eydís, Gummi Skarp. Katrín 4. SLR, Róslín 6. KMB, Siggi 8. SKB, Dagur Snær 4. VD, Ágúst 6. UV, Kristinn 8. EGB, María 2. LS

Umræðuefni á fundi:

Giljaskóli er *Skóli á grænni grein*. Það þýðir að við erum að vinna að umhverfismálum og ætlum okkur að fá Grænfánann.

Hvað er Grænfáni? Grænfáni er umhverfismerki sem notað er víða um Evrópu og allir skólar sem fá hann hafa gert umhverfissáttmála og fengið fræðslu um umhverfismál (Sýna merkið)

Hvað dettur ykkur í hug þegar þið heyrið orðið umhverfismál? Stuttlega rætt og aftur í lok fundar í minni hópum.

Hvað þarf að gera til að fá Grænfánann?

Farið í gegnum skrefin 7 og rætt um stöðu skólans. Eigum eftir að taka síðustu skrefin sem eru að nemendur vinni þema sem tengist umhverfismálum, kynni stefnuna og setji sér umhverfissáttmála.

Í mars ætla allir árgangar að vinna að verkefni tengdu neyslu (t.d. hvernig við getumendurnýtt hluti betur, hvort einhver efni í kringum okkur séu hættuleg t.d. plastpokar, gallabuxur, sápur, rafmagnstæki...

Eftir verkefnavinnu marsmánaðar vinnur nefndin að umhverfissáttmála.

Slagorðasamkeppni - Í mars ætlum við einnig að efna til slagorðasamkeppni í skólanum og verður það nánar rætt á næsta fundi með nemendum sem verður haldinn í mars.

Í lok fundar settumst við í fjóra hópa og ræddum hvað við erum að gera í skólanum og hvað við getum gert betur. Samantekt úr öllum hópum.

<p>Í skólanum Hvað erum við að gera?</p> <p>Flokkum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plast • Ál • Pappír • Fernur • Lífrænt • Gler <p>Spörum pappír Spörum rafmagn, ljós Hendum minni mat. Sameinuð mötuneyti</p> <p>Nýtum „rusl“ í föndur Fræðumst um umhverfismál. Tínum rusl í hverfinu.</p>	<p>Í skólanum Hvað getum við gert betur?</p> <p>Moltugerð Minnkað plastpokanotkun Gengið oftari í skólann, minnkað bílaumferð Draga úr handþurrkunotkun Draga úr sápunotkun Notað umhverfisvænt þvottaefni Notað minna af plastumbúðum, getum notað margnota poka. Gengið betur um skólalóðina (mikið rusl á gervigrasvelli) Hent minni mat Vandað flokkunina, ekki blanda saman lituðum og hvítum pappír. Dregið úr óskilamunum, pössum upp á okkar dót! Merkt betur. Komið með nestisbox og farið heim með „allt“ í því. Smakkað matinn í stað þess að henda honum án þess að smakka.</p>
<p>Heima Hvað get ég gert heima til að vera umhverfisvænni? Minnkað plastpokanotkun, dregið úr þvottaefnanotkun, rafmagnsnotkun, notað bílinn minna – labbað eða hjólað. Gefið föt og dót í Rauðakrossinn. Passað að týna ekki neinu.</p>	

Áætlað er að hittast aftur fljótlega (e. 2 vikur) og ræða hvernig gengur, slagorðasamkeppni o.fl.

Ritari: Vala

19. mars 2012

3. fundur umhverfisnefndar við Giljaskóla

Umhverfissáttmáli og slagorðasamkeppni

Mættir: Alda, Vala, Inda, Valla, Ingunn, Sigrún Eydís, Gummi Skarp. Katrín 4. SLR, Róslín 6. KMP, Siggi 8. SKB, Dagur Snær 4. VD, Ágúst 6. UV, Kristinn 8. EGP, María 2. LS

Umræðuefni á fundi:

Rætt var um slagorðasamkeppni og fyrirkomulag á henni. Einnig var rætt um umhverfismál og hvað bekkirnir eru að gera. Áætluð sýning á verkum nemenda tengd neyslu rædd lítilega.

Slagorðasamkeppni:

Nemendur í nefndinni munu fara og kynna keppnina. Þeir fara í sinn bekk og næsta bekk fyrir neðan. Ásta Guðrún fulltrúi í 10. bekk mun aðstoða nemendur í 2. bekk við að kynna keppnina í 1. bekk. Stefnt er á að nemendur komi í bekkina miðvikudaginn 21. mars. Skila þarf slagorðum í lok dags mánudaginn 26. mars.

Leiðbeiningar fyrir kynningu:

Góðan daginn.

Við ætlum að kynna slagorðasamkeppni umhverfisnefndar. Okkur langar að allir nemendur í Giljaskóla búi til slagorð tengd umhverfi og náttúruvernd. Slagorð er stutt setning sem er grípandi og segir margt. Slagorðið getur tengst rusli, mat, umhverfi, skóginum, sjónum, loftinu, neyslu og fleira. Dæmi um slagorð er:

- Götur eru ekki ruslafötur!
- Láttu ekki þitt eftir liggja!
- Borðum matinn upp til agna!
- Við erum með jörðina að láni!
- Sjórinn tekur EKKI endalaust við!

Fyrirkomulag: Þið skrifið niður ykkar slagorð á miða, merkið með nafni og bekk, skilið til kennara sem safnar þessu saman. Það má vinna saman og jafnvel allur bekkurinn, hver bekkur hefur sitt fyrirkomulag. Gaman væri ef teikningar fylgdu sumum slagorðum. Ef einhver kys að hafa bara teikningu þá er það líka fínt.

Kassi verður inni á kaffistofu, skila í lok mánudags 26. mars.

Gangi ykkur vel og góða skemmtun.

Takk fyrir

Ritari Inda

27. apríl 2012

4. fundur umhverfisnefndar við Giljaskóla

Umhverfissáttmáli

Mættir: Alda, Inda, María 2. ESE, Sigmar 2. GS, Róslín 6. KMP, Ágúst 6. UV, Tinna 8. SKB, Kristinn 8. EGP, Daníel Arnar . 9IDS, Andri 9. BKÓ, Einar og Sesselja 10. SA

Upp kom sú skringilega staða að fjölmargir nemendur úr 9. og 10. bekk voru í leyfi í fyrstu kennslustundum dagsins vegna þess að þau höfðu verið að hvetja keppnislið skólans áfram í Skólahreysti í Laugardagshöllinni. Í stað þess að fresta fundinum var óskað eftir fjórum áhugasömum einstaklingum í 9. og 10. bekk og það reyndist ekki erfitt.

Umræðuefni á fundi:

Á fundinum var fyrst farið yfir hvað bekkirnir höfðu gert í mars en sá mánuður var tileinkaður neyslu og sóun. Skemmtilegar umræður spunnust og margir höfðu greinilega lært mikið. Einnig var farið yfir þá vinnu sem unnin hefur verið í Giljaskóla á undanförunum árum og hvað nemendur myndu best eftir. Í framhaldi af því var rætt hvað nemendur vildu hafa í umhverfissáttmála skólans. Nemendur komu með tillögur að því sem þeim finnst mikilvægt í umhverfismálum, allar hugmyndir voru skrifaðar á töflu og út frá þeim var síðan fyrsti umhverfissáttmáli Giljaskóla unninn.

Umhverfissáttmáli Giljaskóla

Nemendur og starfsmenn Giljaskóla einsetja sér að:

- efla umhverfisvitund nemenda, starfsmanna og foreldra
- fara vel með takmarkaðar auðlindir jarðarinnar
- skila sem mestu til baka til jarðarinnar sem frá henni er komið
- sýna náttúru og manngerðu umhverfi virðingu með góðri umgengni
- ganga vel um skólahúsnæði, skólalóð og Giljarjóður
- hvetja til umhverfisvæns ferðamáta í skólasamfélaginu okkar
- fara vel með það sem við eigum og ekki kaupa eða keppast við að eignast það sem við höfum ekki þörf fyrir

Ritari Alda

Fylgiskjal 2

Slagorðasamkeppni mars 2012

24 bestu slagorðin

- Ekki vera gráðug í ekki neitt!
- Ef þú hugsar vel um ruslið, ertu þú laglega til í tuskið!
- Ekkert væl, við flokkum með stæl!
- Ruslið er eini gallinn við lífið!
- Þegar við hendum mat þá erum við að henda pening!
- Rusl hverfur ekki sjálfkrafa!
- Hættu að subba, annars fer ég að gubba!
- Ef þú byrjar í dag að flokka, mun það eftir mánuð rokka!
- Sjórinn er ekki ruslafata, það er líf í sjónum!
- Endurvinnsla er hluti af lífinu. Vilt þú ekki taka þátt í að bæta heiminn?
- Hrein jörð - góð framtíð!
- Flokkum fyrir framtíðina!
- Tínum upp rusl og hendum því í ruslafötturnar!
- Gata er ekki ruslafata!
- Þeir sem ekki flokka alls ekki rokka!
- Vilt þú kafna í rusli?
- Gott umhverfi gerir heiminn betri og bjartari!
- Við viljum hreint loft!
- Til hvers að menga, þú græðir peninga enga!
- Flokkum ruslið eða við lendum í djúpum skít!
- Rusl er ekki sjósins fæði!
- Skemmum ekki landið með rusli!
- Hrein jörð – betra líf!

